

31998D0715

16.12.1998

ОФИЦИАЛЕН ВЕСТНИК НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

L 340/33

РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА**от 30 ноември 1998 година****като пояснение на приложение А към Регламент (ЕО) № 2223/96 на Съвета относно Европейската система от национални и регионални сметки в Общността по въпроса за принципите за измерване на цените и обемите**

(нотифицирано под номер C(1998) 3685)

(текст от значение за ЕИП)

(98/715/ЕО)

КОМИСИЯТА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 2223/96 на Съвета от 25 юни 1996 г. Европейската система от национални и регионални сметки в Общността ⁽¹⁾ изменени с Регламент (ЕО) № 448/98 ⁽²⁾, и по-специално член 2, параграф 2 от него,

(1) като има предвид, че е необходимо да се подобрят възможностите за сравняване между държавите-членки на данните за изменението в реалния брутен вътрешен продукт (БВП), както с оглед на прилагането на член 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. относно ускоряването и изясняването на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит ⁽³⁾, така и на Резолюцията на Европейския съвет относно Пакта за стабилност и растеж (Амстердам, 17 юни 1997 г.) ⁽⁴⁾ и по-общо — за целите на общото многостранно наблюдение;

(2) като има предвид, че осъществяването и надзорът на Европейския икономически и паричен съюз изисква сравнима, актуална и надеждна информация относно структурата и развитието на икономическата ситуация във всяка държава-членка;

(3) като има предвид, че Комисията трябва да играе определена роля в административното управление на Икономическия и паричен съюз и по-специално да докладва пред Съвета за бюджетната ситуация и размера на националния дълг в държавите-членки;

(4) като има предвид, че икономическите сметки в реално изражение, т.е. коригирани спрямо промените в цените, са основно средство за анализиране на икономическата и бюджетната ситуация в дадена страна при условие че се съставят на базата на уникални принципи, които не подлежат на различно тълкуване; като има предвид, че за тази цел следва да се задълбочат и да се направят по-строги препоръките за изчисляване на данните по постоянни цени в рамките на Регламент (ЕО) № 2223/96;

(5) като има предвид, че Комисията трябва да използва съвкупните данни от националните сметки в реално изражение за целите на своята политика, и по-специално за надзора върху Пакта за стабилност и растеж;

(6) като има предвид, че под икономическа рецесия се разбира всяко състояние на дадена държавата-членка, при което тя регистрира годишно намаление на реалния БВП с най-малко 0,75 %; като има предвид, че надвишаването на референтната стойност след сериозна икономическа рецесия е изключение само в случай, когато БВП в реално изражение отбележи годишен спад с най-малко 2 %;

(7) като има предвид, че резултатите по сметките в реално изражение на всички държави-членки, съставени съгласно разпоредбите, въведени с настоящото решение, трябва да се предоставят на адресатите в Комисията на конкретна дата, преди всичко за целите на наблюдението на икономическата и парична конвергенция;

(8) като има предвид, че разпоредбите, въведени чрез настоящото решение, са първата стъпка към общи счетоводни правила за сметките в реално изражение на държавите-членки съгласно на изискванията на Комисията, като така ще стане възможно получаването на резултати, които са с достатъчно добро качество и са сравними между държавите-членки;

⁽¹⁾ ОВ L 310, 30.11.1996 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 58, 27.2.1998 г., стр. 1.

⁽³⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6.

⁽⁴⁾ ОВ C 236, 2.8.1997 г., стр. 1.

(9) като има предвид, че резултатите по сметките в реално изражение за целите на Общността трябва да подлежат на статистическа обработка и предоставяне на Комисията на датите, посочени в Регламент (ЕО) № 2223/96 и Регламент (ЕО) № 3605/93 на Съвета от 22 ноември 1993 г. за прилагането на Протокола относно процедурата при прекомерен дефицит ⁽¹⁾;

(10) като има предвид, че с оглед на значението на въпросните сметки и тяхната степен на подробност, както и на ситуацията в статистиката в държавите-членки, трябва да се дадат допълнителни срокове за въвеждането на тези разпоредби като временно изключение за държавите-членки, които по обективни причини няма да са в състояние да спазят правилата, посочени в настоящото решение, при прилагането на Регламент (ЕО) № 2223/96;

(11) като има предвид, че мерките, предвидени в настоящото решение, са в съответствие със становището на Статистическия програмен комитет на Европейските общности, създаден с Решение 89/382/ЕИО, Евратом на Съвета ⁽²⁾, и Комитета за парична, финансова статистика и статистика на платежния баланс, създаден с Решение 91/115/ЕИО ⁽³⁾,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Цел

Целта на настоящото решение е да се изяснят принципите за измерванията на цените и обемите, съдържащи си в глава 10 на приложение А към Регламент (ЕО) № 2223/96, с оглед на по-нататъшното хармонизиране на измерителите на цените и обемите.

Класификациите, посочени в настоящото решение, се използват за данните, които се предоставят на Евростат от първото изпращане на данни съгласно Регламент (ЕО) № 2223/96 нататък, поне за данни за 1995 г. и след това.

Член 2

Пояснения относно общите принципи за измерването на цените и обемите

Поясненията относно общите принципи, които се следват при измерването на цените и обемите, съдържащи се в глава 10 на приложение А от Регламент (ЕО) № 2223/96, по-специално във връзка с елементарното ниво на агрегиране, избора на формулата

за изчисляване на индекса и избора на базисната година, са определени в част I на приложение I към настоящото решение.

Член 3

Класификация на методите по продукти

Класификацията на методите за някои видове продукти, групирани в следните три основни типа: в най-подходящите методи, алтернативите, които могат да се използват, ако не може да се приложи най-подходящия метод, и методите, които не могат да се използват от датата на първото предоставяне на данни до Евростат съгласно Регламент (ЕО) № 2223/96 и след това, е посочена в част II и част III на приложение I към настоящото решение.

Член 4

Програма за научно изследване

За продуктите, за които класификацията на методите, определени в член 3, не е посочена в приложение I, тази класификация се определя като се вземат предвид резултатите от програмата за научно изследване, която ще бъде приключена в края на 2000 г. и след решение на Статистическия програмен комитет.

Член 5

Преходни периоди

Преходните периоди за прилагането на принципите, пояснени в член 2 за всяка държава-членка, са посочени в приложение II към настоящото решение.

В допълнение държавите-членки могат да поискат да получат преходни периоди за приложението на методите, посочени в член 2, като този въпрос се решава най-късно до края на 1998 г.

В случай че е предоставен преходен период на държава-членка, при който за дадена година е възможно намаление на БВП в реално изражение, изчислено съгласно използвания национален метод, държавата-членка подпомага Евростат в максимално възможна степен при оценката на мащаба на ефекта в резултат на отклонението от принципите, предвидени в настоящото решение.

Член 6

Инвентаризация

Държавите-членки предоставят на Евростат най-късно до края на 2002 г. пълен инвентарен списък на процедурите и основната статистика, която се използва за изчисляване на БВП и неговите компоненти в реално изражение. Като минимално изискване този инвентарен списък включва методите, които се използват за окончателните сметки.

⁽¹⁾ ОВ L 332, 31.12.1993 г., стр. 7.

⁽²⁾ ОВ L 181, 28.6.1989 г., стр. 47.

⁽³⁾ ОВ L 59, 6.3.1991 г., стр. 19.

Член 7

Адресати

Адресати на настоящото решение са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на 30 ноември 1998 година.

За Комисията

Yves-Thibault DE SILGUY

Член на Комисията

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ЧАСТ I

ОБЩИ ПРИНЦИПИ ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА ЦЕНИТЕ И ОБЕМИТЕ

I.1. Въведение

Характерът на изчисленията по постоянни цени се различава в няколко основни аспекта от изчисленията по текущи цени. Ако опростим въпроса може да се каже, че сметките по текущи цени са съвкупност от транзакции, които са настъпили и за които имаме доказателства. От друга страна при сметките в постоянни цени описват икономическата ситуация през дадена година чрез цените на друга година. На практика транзакциите през текущата година не биха се извършили по същия начин по цените от другата година.

Стойностите на транзакциите могат да се разделят на компоненти на цената и компоненти на обемите. По принцип компонентите на цената трябва да включват промени, които се дължат единствено на промени в цените, а всички останали компоненти следва да се включват в компонентите на обема (ESA 95, точка 10.01). За много продукти обаче не е съвсем ясно как на практика трябва да се извърши това разлагане на съставни части (ESA 95, точка 10.06) Трябва следователно да се приеме един набор от правила за измерване на цените и обемите, резултатите от който да са максимално близко до теоретически идеалното разлагане на съставни части на цените и обемите и който да може да се приложи по един сравним начин във всички държави-членки.

В настоящата част I са изложени общите принципи на тази рамка, а в част II и част III са посочени с по-големи подробности процедурите за изчисляване при производствения и разходния метод.

Принципите, посочени в настоящото решение, се прилагат към годишните данни. Един от основните принципи изисква тримесечните сметки да са в съответствие с годишните сметки, за да може на тяхна база да се прогнозира възможно най-точни крайни резултати. Специфичните въпроси, свързани с тримесечните сметки по постоянни цени, ще бъдат разглеждани в Ръководството за тримесечните сметки, което предстои да бъде публикувано.

В глава 10 на ESA 95 се изразява ясно предпочитание при изчисленията по постоянни цени да се използва метода на интегрираните сметки (ESA 95, точки 10.04 и 10.08). При този метод БВП по постоянни цени, изчислен по производствения метод, се изравнява с БВП по постоянни цени, изчислен по разходния метод на ниво отделни продукти като се използват таблици „ресурс-използване“. С подробните таблици „ресурс-използване“ се гарантира последователност при прилагането на индексите. Освен това е възможно дефлаторите от различни източници като например отделно съставни ИПЦ и ИЦП да бъдат сравнени и проверени един спрямо друг. Ако системата е базирана на таблици „ресурс-използване“, се дава възможност да се съчетае най-доброто от двата метода (производствения и разходния) като за текущите, така и за постоянните цени.

В точки 10.12—10.23 от ESA 95 са дадени дефиниции за това какво да бъде включено в компонента цени и в компонента обеми. В компонента обеми трябва да се включи и ефекта от промените в качеството на продуктите. Това означава, че показателите за цени и обеми, които се използват за изчисляване на данните в националните сметки, следва да бъдат коригирани, за да отразят тези промени в качеството.

Необходимо е внимателно да се наблюдава и контролира последователността на корекциите за качество, които се въвеждат в различните показатели. Ако през определен период има големи разлики в различните ценови индекси за един и същи продукт, това може да се дължи на различните процедури за корекции за отразяване на качеството.

Показателите за обемите следва като минимално изискване да се изчисляват в достатъчно подробни разбивки, за да бъдат взети предвид структурните промени. Например броят на пътник-километрите в ж.п. транспорта следва като минимално изискване да е разделен на пътници първа класа и пътници втора класа. Това позволява да се включи ефекта от промяната на дяловете на билетите за първа и за втора класа в компонентите обем, а не в компонентите цени.

По принцип трябва да се предпочете дефлирането на стойностите през текущата година чрез използване на подходящ ценови индекс пред екстраполирането на стойностите от базисната година чрез индекс за обеми или цени (ESA 95, точка 10.32), тъй като по този начин по-добре се вземат предвид ефектите от промяна в качеството. Освен това ценовите съотношения обикновено имат по-малка разлика в сравнение с количествените съотношения и това води до по-малка грешка при извадките, които се използват за ценови индекси.

Ако стойностите се изчисляват чрез ценово-количествения метод, основната информация за цените и обемите може да се използва за изчисляване на данни по постоянни цени (ESA 95, точка 10.33). В тези случаи се налага да се правят изрични корекции за промените в качеството.

По-нататък в част I от настоящото приложение се разглеждат принципите в ESA 95, които се нуждаят от пояснение.

1.2. Елементарно ниво на агрегиране

Измерването на цените и обемите трябва да започне с подробна разбивка на продуктите за различните категории транзакции. За всеки продукт във всяка категория от транзакциите трябва да се определи ценови индекс, с който да се дефлира стойността по текущи цени или да се определи показател за обема за екстраполиране на стойността от базовата година. В идеалния случай това разграничение трябва да се направи за всеки продукт и да се изчислят чистите изменения в цените и обемите на този продукт.

Съгласно практиката в статистиката, обаче, е необходимо да се агрегират продуктите, което означава, че трябва да се претеглят измененията в цените и обемите на различните продукти. Възможно е статистическите източници, от които се извличат ценовите индекси и показателите за обемите, да използват различни методи за претегляне (т.е. различни формули или различни базисни години). В националните сметки обаче трябва да се използва една последователна методика за различните променливи (този въпрос ще бъде разгледан в следващия раздел). Ако се използват индекси с различен начин на претегляне в сравнение с претеглянето в националните сметки, тогава се прави допускането, че тези индекси са елементарни и по-долната система на претегляне е ирелевантна. В този случай например може да се допусне, че индексът с фиксирани тегла на Ласпер е равен на индекса Пааше или на претегления предишната година индекс Ласпер. Ясно е, че подразбиращото се допускане за използваните индекси като елементарни индекси е валидно, когато се прилага на равнище на много подробна разбивка.

Следователно колкото е по-подробна разбивката по продукти, толкова по-точни резултати могат да се очакват. На по-ниско равнище на агрегиране се предполага, че продуктите са по-хомогенни, и оттук индексите са по-близо до елементарните индекси и до по-детайлизирани системи за претегляне.

Точното ниво на агрегиране, при което към националните сметки се прилага допускането, че индексите, които се използват, са елементарни индекси по смисъла на настоящия текст се нарича елементарно ниво на агрегиране. Обикновено това ниво е равно на броя на продуктите, които са разграничени в таблиците „ресурс-използване“ за целите на баланса.

Държавите-членки следва да положат усилия за разработване на подробни разбивки по продукти за целите на дефлирането. Елементарното ниво на агрегиране на производството, както и на всички категории на потребление (междинно и крайно) следва най-малкото да бъдат толкова подробни, колкото са на равнище P60 от ESA 95, което трябва да се използва при предоставянето на таблиците „ресурс-използване“ на Евростат. В част II от настоящото приложение (относно производствения метод) са посочени минималните нива на разбивка, които трябва да се използват при изчисляването на дефлаторите или показателите за обемите при някои категории продукти.

Принцип 1:

При измерването на цените и обемите се използва ниско ниво на агрегация на продуктите. Това ниво на агрегиране, което се нарича елементарно ниво на агрегиране, е подробно поне колкото ниво P.60 от ESA 95 за производство, както и за всички категории потребление (междинно и крайно).

В случай на частична отмяна по Регламента за ESA 95 за предоставяне на данни за нивото P.60 се използват най-подробните налични национални данни.

1.3. Избор на формула за индексване

След дефинирането на елементарното ниво на агрегиране, наличните индекси на цените и обемите трябва да се претеглят заедно, за да се получат стойностите в ценни и обеми на всички агрегирани величини в националните сметки.

За тази цел първо трябва да се избере формулата на индекса. В точки от 10.62 до 10.64 от ESA 95 се предпочитат индексите Фишер за цените и обемите, като индексите Ласпер за обемите и Пааше за цените са посочени като допустими алтернативи. На практика индексът Фишер има няколко недостатъка като например необходимост от повече данни, несъбираемост на данните за обемите и е по-труден за обясняване пред тези, които трябва да го използват.

Следователно, на практика се предпочита използването на индекса Ласпер за обемите и индекса Пааше за цените за агрегиране на измерителите на цените и обемите на елементарното ниво на агрегиране.

Принцип 2:

Изтерването на обемите, които са налице на елементарното ниво на агрегиране, се агрегират чрез формулата на Ласпер, за да се получи изтерването на обемите във всички агрегати на националните сметки. Изтерването на цените, които са налице на елементарното ниво на агрегиране, се агрегират чрез формулата на Пааше, за да се получи изтерването на цените в агрегираните национални сметки.

Трябва да се отбележи обаче, че ESA 95 също позволява да се използват индексите на Фишер. Освен това трябва да се подчертае, че горният принцип не се отнася за източниците на данни за цените и обемите, които се използват в националните сметки – не е необходимо данните под елементарното ниво на агрегиране да се изчисляват в съответствие с горния принцип.

1.4. Избор на базова година

Индексът Ласпер за обемите използва стойности от конкретна година за претегляне на промените в обемите на дадена величина. Трябва следователно да се дефинира годината, от която са взети тези претеглени стойности.

За тази цел е необходимо първо да дефинираме термините *базова година* и *референтна година*.

Дефиниции:

- *базова година* е годината, от която се използват текущите стойности на цените за претегляне на измененията в цените и обемите на елементарното ниво на агрегиране,
- *референтна година* е годината, която се използва за предоставяне и представяне на данните в постоянни цени. В поредицата от числа в индекса това е годината със стойност 100.

Да вземем като пример следната поредица от числа в индекса:

1990 г.	1991 г.	1992 г.	1993 г.	1994 г.
100	105	108	112	120

Да предположим, че тези стойности са изчислени чрез използване на теглата от 1990 г. Следователно 1990 г. е базовата година. Тя също е и референтната година, тъй като $1990\text{ г.} = 100$. Референтната година лесно може да се промени например на 1993 г. (разделяме всички на $112/100$, за да получим $1993\text{ г.} = 100$).

1990 г.	1991 г.	1992 г.	1993 г.	1994 г.
100/1,12	105/1,12	108/1,12	112/1,12	120/1,12

Тази процедура не променя базовата година, тъй като измененията от година на година продължават да се изчисляват на базата на 1990 г.

Вместо да се работи с фиксирана базова година както е в горния пример, през всяка следваща година могат да се прилагат теглата от предходната година. Така стигаме до следната поредица от промени година спрямо година.

1990 г.	1991 г.	1992 г.	1993 г.	1994 г.
100	105	102	103	106

За всички от тези индекси е вярно, че $t - 1 = 100$, отук референтната година е равна на базовата година, но се променя всяка година. Възможно е също поредицата лесно да бъде изразена за една референтна година, т.е. да се направи пребазиране. Така се получава:

1990 г.	1991 г.	1992 г.	1993 г.	1994 г.
100	105	107,1	110,3	116,9
(107,1 = $105 \times 102/100$; 110,3 = $107,1 \times 103/100$, и т.н.)				

Важно е промяната в референтната година да не се отразява на индексите година спрямо година. Това е очевидно при единична поредица, както е в примера, но когато една променлива се състои от няколко подпроменливи, нещата не са така очевидни. За да запазим непроменени всички проценти на растежа година спрямо година при промяна на референтната година, е необходимо отделно за всяка променлива отново да се направи пребазиране, била тя елементарен индекс, или междинен сбор или агрегирана средна величина като например БВП. Последствието е, че в данните по постоянни цени за фиксираната референтна година се появяват несъответствия между отделните елементи и сумата от тях. Това е известният проблем за „несъбираемостта“. Тези несъответствия в никакъв случай не бива да се отстраняват (ESA 95, точка 10.67), тъй като това изопачава процентите на растежа. За пояснение вижте примера в края на настоящия раздел.

Изборът на базова година и изборът на година референтна са два въпроса, които нямат отношение един към друг. По смисъла на решението на Комисията, т.е. изясняване на принципите за изчисляване на измеренията на цените и обемите, има значение само въпроса за избор на базова година.

Ясно е, че за целите на сравнимостта на измеренията на цените и обемите между държавите, е необходимо държавите да използват една и съща базова година. Освен това, за да се получат най-точни проценти на растежа, трябва да се използва възможно най-късната базова година, тъй като в този случай използваните тегла са най-актуални и се свеждат до минимум проблемите с изчезването на продукти и появата на нови продукти. Всички тези съображения водят към метода, при който теглата винаги се извличат от предходната година.

Принцип 3:

Измерването на обемите извлечени на елементарно ниво на агрегиране се агрегират чрез теглата, извлечени от предходната година.

В случай че държавата-членка разполага с преходен период по отношение на принцип 3, тя следва да променя базовата година по време на преходния период на всеки пет години считано от 1995 г.

Пример: Пребазиране на агрегати и техните компоненти

Да вземем два продукта А и В и техният сбор. Приемаме, че те са хомогенни продукти, което означава, че можем да определим индекси за цените и обемите за тези продукти, които не зависят от друга система за претегляне, т.е. това са елементарни индекси.

Индексите за цените и обемите за сумата от А и В обаче зависят от това как са претеглени А и В. В следващата таблица промените в обемите за сбора между Т – 1 и Т са претеглени чрез стойностите по текущи цени през годината Т – 1.

Тъй като това са най-актуалните тегла, тези проценти на растежа може да се смятат за най-точни.

	1990 текущи цени	Промяна в обема 90-91	Цена 1991 към 1990	Промяна в цената 90—91	1991 текущи цени	Промяна в обема 91—92	Цена 1992 към 1991	Промяна в цената 91—92	1992 текущи цени	Промяна в обема 92—93	Цена 1993 към 1992	Промяна в цената 92—93	1993 текущи цени
А	100	105,0	105	110,0	115,5	102,0	117,8	108,0	127,2	103,0	131,1	105,0	137,6
В	300	110,0	330	95,0	313,5	90,0	282,2	105,0	296,3	95,0	281,4	102,0	287,1
Общо	400	108,8	435	98,6	429,0	93,2	400,0	105,9	423,5	97,4	412,5	103,0	424,7

Да предположим, че тези данни трябва да бъдат изразени във фиксирана референтна година, да речем 1990 г. Единственият начин да се направи това без да се изкривяват процентите на растежа на сбора е всяка поредица да се пребазира поотделно. Във форма на индекси (1990 г. = 100) се получава:

	1990 г.	1991 г.	1992 г.	1993 г.
А	100	105,0	107,1	110,3
В	100	110,0	99,0	94,1
Общо	100	108,8	101,4	98,8

където $101,4 = 108,8 \times 93,2/100$ и $98,8 = 101,4 \times 97,4/100$

По отношение на обемите с година, за която се отнасят 1990 г.

	1990 г.	1991 г.	1992 г.	1993 г.
А	100	105,0	107,1	110,3
В	300	330,0	297,0	282,2
Общо	400	435,0	405,6	395,0
А + В	400	435,0	404,1	392,5

Ясно се вижда, че сумата от А и В вече не е равна на общото. Това е известният проблем за „несъбираемостта“. Въпреки този проблем, „коректният“ обем за 1993 г. е 395, а не 392,5, тъй като това е единственото число, което последователно отговаря на първоначално изчислените проценти на растежа на сумата.

Освен това, по този начин процентите на растеж година спрямо година не се променят при промяна на референтната година. Несъответствията между А, В и техният сбор не бива да се отстраняват, а да се обяснят на ползващите информацията. Тези несъответствия не могат да се тълкуват като показател за надеждността на резултатите.

ЧАСТ II

ИЗМЕРВАНЕ НА ЦЕНИТЕ И ОБЕМИТЕ СЪГЛАСНО ПРОИЗВОДСТВЕНИЯ МЕТОД

II.1 Класификация на методите

По-нататък в приложението ще се използват следните методи:

Методи А:	най-подходящи методи
Методи В:	методи, които могат да се използват, в случай, че не могат да се приложат методи А
Методи С:	методи, които не трябва да се използват

II.2. Продукция за пазара и продукция за собствено потребление

В настоящия раздел ще бъдат разгледани изчисленията на пазарната продукция и продукцията за собствено потребление. На първо място ще представим някои принципи, които са в основата на общите критерии за класифициране на методите в групите А, В и С. Първото изискване за принципите е да се прилагат за всеки отделен продукт и за всички видове пазарна продукция като ще дадем конкретни указания как методите следва да се прилагат във всеки отделен случай.

По отношение на избора на методи с двоен показател и с единичен показател можем да разгледаме следната класификация:

Методи А: В ESA 95 (точка 10.28) ясно се посочва, че теоретично двойното дефлиране е правилният метод, тъй като добавената стойност по текущи цени също се изчислява като разлика между брутната продукция и междинното потребление. Този аргумент е верен за всички методи с двоен показател (например екстраполирането на продукцията чрез показател за обема и дефлирането на междинното потребление). Методите с двоен показател се предпочитат поради няколко причини:

- използваните показатели са показатели за продукцията или ресурси. При методите с единичен показател тези показатели се прилагат пряко към добавената стойност, което е по-малко адекватно,
- методите с двоен показател дават независима оценка за промените в производителността.

Методи В: На практика може да се наложи да се използват методи на базата на единични показатели, тъй като например данните за междинното потребление са недостатъчни или надеждността на данните е ниска.

По отношение на това доколко показателите са подходящи, както при дефлирането на стойностите по текущите цени или при екстраполацията на данните за базовата година могат да се използват следните критерии:

- цялостност на обхвата на показателя на продукта в дадена категория. Например доколко показателят обхваща всички продукти в графата или само част от тях, като например само тези, които са продадени на домакинствата,
- базата за оценяване на показателя. За продукцията за пазара това трябва да са основните цени, а не цените на изкупуване или разходите за ресурси,
- показателят следва да отчита промените в качеството, като това се отразява в изчислението на обема,
- концептуалната последователност между показателя и понятията в националните сметки.

На базата на тези критерии можем да направим следните общи заключения доколко показателите са подходящи и, както беше посочено по-горе, общите заключения следва да се прилагат за всеки отделен продукт и за всички видове продукция за пазара с конкретни указания за методите, които следва да се използват във всеки отделен случай. Следващите критерии за разграничаване между методите А, В и С са абсолютни критерии, т.е. те не зависят от наличните данни. На практика прилагането на методите А може да се окаже невъзможно и да се търси приемливо решение на база методите В.

Методи А: По принцип при производствения метод използването на подходящи ценови индекси за производството, които обикновено се наричат индекси на цени на производител (ИЦП), спада към метода А. Всеки продукт се дефлира отделно с адекватен ИЦП. Адекватният ИЦП отговаря на следните изисквания:

- той е индекс на (местните и експортните) цени на точно този продукт или група продукти,
- индексът отразява измененията в качеството на продукта или продуктите,

- стойността му е по базисни цени,
- концептуално съответства на понятията в националните сметки.

Всички останали методи, за които може да се докаже, че са еквивалентни на ИЦП, се считат за методи А.

Методи В: Ако не е налице подходящ метод ИЦП, съществува възможността да се използват няколко алтернативни видове показатели. Обикновено в групата методи В попадат следните методи:

- по-малко подходящ ИЦП, например индекс без корекции за качеството или индекс, който има по-малък или по-голям обхват спрямо категорията, в която е продуктът,
- индекс на потребителските цени (ИПЦ). Приложими са същите три критерия както при ИЦП (обикновено ИПЦ се коригира за данъци, субсидии и печалби, за да се получи основната цена) и освен това е необходимо претеглянето да е адекватно и да има концептуална съвместимост с понятията в националните сметки.
- показатели за обема на продукцията. Показателите за обема трябва освен това да отразяват измененията в качеството. Това частично може да се постигне, като показателите за обема са прилагат на достатъчно подробно равнище, за да могат да се отчетат структурните промени.

Някои показатели като цяло не отговарят на всичките четири критерия, посочени по-горе.

Методи С: Използването на други възможни показатели обикновено попада в групата на методите С.

- методи за ресурсите (за пазарната продукция),
- вторични показатели, т.е. показатели, които не са пряко свързани с продукцията,
- ИЦП, ИПЦ или показатели за обема, които изобщо не съответстват на въпросния продукт или продукти, като например общия ИПЦ.

Като цяло такива индикатори ще отговарят в твърде недостатъчна степен на четирите критерия, много по-недостатъчна, отколкото методите.

Сега ще приложим тези критерии за продуктите във всяка категория СРА Продукцията за пазара и продукцията за крайна употреба ще бъдат разглеждани заедно. В точка 3.49 на ESA 95 се посочва, че „продукцията за собствена крайна употреба следва да се оценява по базисните цени на подобни продукти, продавани на пазара“. Следователно принципите за дефлиране на продукцията за собствена крайна употреба са същите както за пазарната продукция.

Целта е да се дефинират методите А, В и С за всеки вид продукт. Ако за някои продукти използването на подходящ ИЦП не създава специфични проблеми (т.е. метод А е реално възможен), няма да разглеждаме възможностите други методи да отговарят на критериите. За значителен брой продукти все още не е възможно да се дефинират методите А, В и С. Това ще бъде направено в рамките на съответната програма за научни изследвания. В програмата за научни изследвания може също да се проучи подобрената класификация на някои продукти, които на този етап са разделени според класификацията по-долу.

В настоящия текст се обсъжда главно изчисляването на *продукцията* по постоянни ценни. За методите с двоен показател е необходимо да се дефлира *междинното потребление*. Предпочитаният метод за дефлиране на междинното потребление е продукт по продукт като се използват действителните данни за цените за междинно потребление, така както са събрани от купувачите. На практика обаче това не винаги е възможно на практика. Следователно междинното потребление на национално произведените продукти може да се дефлира като се използва същият метод, описан по-долу за произведената продукцията от същия продукт, като се вземе предвид разликата в оценяването (междинното потребление се оценява по цени на закупуване). Трябва да се обърне специално внимание на дефлирането на междинното потребление на вносни продукти. Освен това трябва да се вземат предвид разликите в цените за различните потребители. Един пример за това е електричеството, при което може да има значителна дискриминация по отношение на цените за различните категории потребители.

При изчисляването на междинното потребление по постоянни цени един важен фактор, който трябва да се отчете, е въздействието на ненадеждните оценки за продукцията по постоянни ценни (например за даден вид бизнес услуга), което трябва да се коригира на ниво общ БВП по постоянни цени. При производствения метод въздействието на ненадеждните дефлатори или имплицитните дефлатори за някои продукти при оценките на общия БВП по постоянни ценни може да се сведе до минимум:

- ако сметките по постоянни цени се съставят в рамката „ресурс-използване“
- ако навсякъде в сметките се използват методи с двоен показател
- ако ненадеждните дефлатори за производството се използват и за дефлиране на междинното потребление.

Използването на таблиците „ресурс-използване“ за интегриране на разчетите заедно с двойната дефлиране играе съществена роля за свеждане до минимум на неточностите на равнище общ БВП по постоянни цени.

CPA A: *Продукти на земеделието, лова и горското стопанство*

CPA B: *Риба*

Повечето от изчисленията по текущите цени за тези продукти се базират на информация за цените и обемите. Тази информация може и трябва да се използва за изчисляване на продукцията по постоянни цени. Където е необходимо информацията за обемите трябва да се коригира спрямо измененията в качеството. В някои случаи се съставят и действителни ИЦП. Всички тези методи са методи А.

CPA C: *Продукти от личното дело и кариерите*

CPA D: *Продукти на обработващата промишленост*

CPA E: *Електрическа енергия, газ, пара и топла вода*

За тези три групи продукти държавите-членки вече подават в Евростат много ИЦП. Използването на тези ИЦП при условие че се изпълняват критериите, е на практика прилагане на метод А за тези продукти. След това тези данни се използват за изчисленията в постоянни цени.

Съществуват някои съществени проблеми при измерването на цената и обема на отделни продукти. Това особено се отнася до:

- компютри и друго оборудване за преработка на информация
- големите съоръжения като например самолети и кораби.

За тези продукти измерването на цената е много трудно, а от друга страна те са икономически доста значими. В програмата за научни изследвания е необходимо да се проучат възможностите за подобряване на процедурата за тези продукти.

CPA F: *Строителни работи*

В строителството измерванията на цените и обемите са често сложни поради например еднократната употреба на много продукти. В програмата за научни изследвания трябва да се проучат методологичните проблеми за изчисляване на продукцията по постоянни цени.

CPA G: *Търговски услуги на едро и дребно, ремонт на моторни превозни средства, мотоциклети и лични и домакински стоки*

50. Продажба, поддръжка и ремонт на МПС и мотоциклети; търговски услуги на дребно с автомобилно гориво

Тази група се състои от два вида продукти:

- продукция на услугите по поддръжка и ремонт на МПС и мотоциклети
- търговска печалба при продажбата на МПС, мотоциклети и автомобилни горива.

За първият вид продукция е възможно да са налице ИЦП, в който случай това е метод А. Ако тази информация не е налице, тези продукти могат да се дефлират чрез ИПЦ (с корекции за всички данъци или субсидии), което представлява метод В, тъй като бизнес разходите може да не са достатъчно обхванати.

За дефлирането на търговската печалба се прилагат процедурите за търговията на едро по-долу.

51. Търговия на едро и търговски услуги с колесионна с изключение на МПС и мотоциклети

Основната продукция на тази група се състои в печалби от търговия на едро. За продукция „търговски печалби“ се прилагат следните правила:

Метод А: Методът А за продукция „търговска печалба“ е метод, който отчита измененията в качеството на търговската услуга. Това може да се постигне, като отделно се дефлират продажбите и покупките на търговците (като се отчитат и промените в складовите наличности). За тази цел са необходими висококачествени цените индекси.

Метод В: Методът В може да се използва, тъй като допускането е, че обемът на печалбата следва обема на оборота. Тук предположението е, че коефициентът на печалбата е един и същ по постоянни цени.

Най-простият начин за прилагане на този метод е да се екстраполира общата продукция като печалба чрез индекс за обема на оборота. Индексът за обема на оборота може да се изчисли чрез дефлиране на оборота чрез ценови индекс на оборота.

Едно подобрене на този прост метод би могло да бъде добавянето на подробности за продукта като за предпочитане е да се изчисляват търговските печалби по постоянни цени в рамките на подробни таблици „ресурс-използване“. След това към обема на тази транзакция през текущата година може да се приложи процента печалба за специфична транзакция, изчислена през дадена базова година. По този начин обемът на печалбата нараства заедно с обема на стокооборота.

Друго подобрене на процедурата е да се вземат предвид измененията в моделите на търговия (например преместване от малък квартален магазин към големите хипермаркети). Така в компонента обем се включват някои от качествените изменения в търговските услуги.

Тези методи се считат за методи В, тъй като не отчитат измененията в качеството на търговската услуга.

Метод С: Всички останали методи, например дефлирането на продукцията „търговска печалба“ директно чрез ценови индекс на оборота.

52. Услуги в търговията на дребно с изключение на МПС и мотоциклети; ремонт на лични и домакински стоки

За печалбата при търговията на дребно се правят същите допускания както за търговията на едро. Едно предимство тук е, че съществуват достатъчно ценови индекси на оборота на дребно, като ИПЦ. За да получим индекса за обема на оборота на дребно на дадена стока, като дефлатор можем да използваме съответния елемент на ИПЦ.

ИПЦ може да се използва за продукцията при ремонта на лични и домакински стоки. При тези дейности има малко разходи за дейността; ИПЦ е доста адекватен и може да се счита за метод А. Тук обаче са включени доста различни продукти и трябва да се използват различни ИПЦ. Необходимо е дефлирането да се направи на равнище подробна разбивка като се прилагат различните ИПЦ за съответната категория.

СРА Н: Хотелски и ресторантски услуги

Методът А за хотели и ресторанти е дефлиране чрез съответен ИЦП. Ако не съществува даден ИЦП, може като приблизителна мярка да се използва ИПЦ. В такъв случай това е метод В, тъй като не се вземат предвид разходите за дейността.

СРА I: Транспортни, складови и комуникационни услуги

60, 61 и 62: Транспорт по суша, вода и въздух

Пътническият и товарният транспорт се дефлират отделно.

За *пътническия* транспорт методът А е използването на съответния ИЦП. В случай, че няма такива, следващите методи са методи В:

- дефлиране с ИПЦ при условие че се отчитат в достатъчна степен измененията в качеството,
- екстраполиране чрез показател за броя на пътничко-километрите при условие че има такъв показател за достатъчен брой от видовете транспорт. Като минимално изискване трябва да се прави разлика между различните класи (първа и втора класа за ж.п. транспорта, бизнес класа, туристическа класа за въздушния транспорт и т.н.).

Необходимо е тези методи да се прилагат отделно поне за следните видове (пътнически) транспорт, доколкото са застъпени и съществени за държавите-членки:

- ж.п. транспорт
- друг сухопътен транспорт

- воден транспорт
- въздушен транспорт.

Ако такава разбивка не може да се постигне, тогава методите са методи С. Всички останали методи (например използването на броя на пътниците като показател за обема) са също методи С.

За *товарния* транспорт, методът А е също използване на адекватни ИЦП. Ако такива не са на разположение, тогава следващият метод е метод В:

- може да се допусне, че обемът на транспортните услуги следва обема на транспортираните стоки. За тази цел е адекватен показателят тон-километър, въпреки че е ясно, че при него не се отчитат измененията в качеството на транспортната услуга. Колкото по-подробни са тоновете-километри за различните видове транспорт, толкова по-добри са и резултатите.

Необходимо е този метод да се прилага отделно поне за следните видове (товарен) транспорт, доколкото те са застъпени и съществени за държавата-членка:

- ж.п. транспорт
- друг сухопътен транспорт
- транспортиране по тръбопроводи
- морски и крайбрежен воден транспорт
- вътрешен воден транспорт
- въздушен транспорт

Ако такава разбивка не може да се постигне, тогава методите са методи С. Всички останали методи (например използването на тоновете като показател за обема) са също методи С.

По принцип коректното дефлиране на пътническия и товарния транспорт изисква данни по текущи цени в горната разбивка като тегло. Ако няма такива подробни данни в текущи цени, могат да се използват други тегла за претегляне на показателите за отделните видове транспорт. Другите тегла трябва колкото е възможно да са по-близки до текущите стойности.

63. Подполагащи или допълнителни транспортни услуги; услуги на туристически агенции

В тази група са включени голям брой разнообразни услуги и не е възможно да се посочи конкретен метод или показател. Затова правим препратка към общата класификация на методите и показателите.

ESA 95 посочват конкретни препоръки за туристическите агенции (виж точка 10.39)

64. Пощенски и далекосъобщителни услуги

Изчисляването на пощенските и далекосъобщителните услуги е трудно поради непрекъснатото увеличаване на гамата на предлаганите услуги и промените в тарифите. Поради тази причина в рамките на програмата за научни изследвания ще бъдат разработени указания за установената практика по отношение на този вид услуги.

CPA J: Услуги за финансово посредничество

За продукти като косвено измерените услуги на финансовите посредници (FISIM), ценни книжа, печалби от търговия с чужда валута и застраховането, продукцията в текущи цени се дефинира като разликата при различните транзакции. Необходимо е да се уточнят както хармонизираната дефиниция, така и измерването на продукцията по постоянни цени.

Отразяването на измененията в качеството във финансите и застраховането е друг въпрос, по който трябва да се работи, както по сравнимостта на оценките за подпроменливи измерители на финансовите услуги, за които има явно обявени цени.

В рамките на една част от програмата за научни изследвания се предвижда да се разработят конкретни указания за третирането на тези продукти.

CPA K: Недвижимо имущество, наети и бизнес услуги

Жилищни услуги

За изчисляване на продукцията на жилищни услуги по текущи цени до 1998 г. или 1999 г. всички държави-членки ще въведат така наречения стратификационен метод за измерване на продукцията за целите на БВП ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Решение 95/309/ЕО, Евратом на Комисията (ОВ L 186, 5.8.1995 г., стр. 59 и Решение 97/619/ЕО, Евратом на Комисията (ОВ L 252, 16.9.1997 г., стр. 33).

Това по същество е метод, при който продукцията по текущи цени се измерва по обективен начин като се използват данни за количеството и качеството на жилищата и цените, които се плащат за тяхното използване. По дефиниция е необходима информация за цената на продукцията, която се използва при дефлирането. Същата цена и информацията за количеството и качеството се използват за съставяне на сметка по постоянни цени. Приложението на този метод може да се счита за метод А. Има възможност за отразяване на измененията в качеството на жилищните услуги.

Други наети, недвижимо имущество и бизнес услуги

За тези услуги е трудно да се съберат данни за цената на производителя поради еднократния характер на някои от продуктите. Могат да се използват много различни алтернативни мерки за промените в цените или обемите, често това са косвени или вторични измервания.

За всяка от услугите в тази категория трябва да се прецени уместността на използваните косвени измерители. В програмата за научни изследвания ще бъдат разработени конкретни указания. В нея специално внимание следва да бъде отделено на дефлирането на продукцията от програмни продукти, които също влизат в тази продуктова група.

CPA М: Образователни услуги

CPA N: Здравни и социални услуги

В някои държави-членки основните части на здравеопазването и образованието се отчитат като пазарно производство, а в други държави-членки се отчитат като непазарно производство. Методите за измерване на продукцията по постоянни цени трябва да отчитат необходимостта от сравнима статистика между двете групи държави.

Статистиката на цените за дефлиране на пазарната продукция трябва да отразява общата цена на продукта, а не само потребителския принос към общата цена и цената по конвенционалните тарифи. Ценовата статистика трябва също да отразява измененията в качеството на продуктите в здравеопазването и образованието.

Конкретни указания за третирането на тези продукти чрез използване на статистиката на цените или други методи ще бъдат разработени в рамките на програмата за научни изследвания. В тази програма ще бъдат разглеждани както пазарната продукция при този вид услуги така и, както е показано по-долу, непазарната продукция.

CPA О: Други социални и лични услуги и услуги за населението

За тези услуги данните за цените на производителя често не са на разположение и обикновено се заместват чрез използване на алтернативни показатели. Както при здравеопазването и образованието, в тази категория дейностите могат да включват пазарна продукция и непазарна продукция и това трябва да се отчете от съответните статистически методи.

В рамките на програмата за научни изследвания ще бъдат разработени конкретни указания за този вид продукти.

CPA Р: Частни домакинства със заети лица

Тази продукция за собствена употреба е прието да се оценява като възнаграждение за заетите включително възнаграждението в натура.

Обикновено методите за изчисленията в постоянни цени са данни за ИПЦ или за заплати с дефлиране, или на екстраполиране на обемите (като броят на заетите се използва като екстраполатор). По принцип използваните дефлатори (данните за ИПЦ или заплатите) трябва да се проверят дали отразяват правилно възнагражденията в натура.

Тези методи не отчитат измененията в производителността, но този пропуск има минимален ефект върху БВП. В случай че не отчитат измененията в производителността, тези методи са методи В (в противния случай са методи А).

Данъци и субсидии за продукти и внос и ДДС

В точки от 10.47 до 10.52 от ESA 95 са подробно посочени принципите за изчисляване на данъци и субсидии за продукти и внос и ДДС по постоянни цени. Тези принципи представят метода А.

II.3. **Непазарна продукция**

Както беше посочено по-горе, статистическите методи за измерване на продукцията по постоянни цени трябва да предоставят сравнима статистика както за пазарната продукция, така и за непазарната продукция и по-специално за услугите образование и здравеопазване.

За непазарните услуги продукцията по постоянни цени може да се изчисли или чрез показатели за обема на продукцията, или чрез методи, които използват ресурсите (например дефлиране на труда и други ресурси на входа или екстраполиране на обема на трудовите ресурси през базовата година). Могат да се използват и някои от данните за цени, които са на разположение.

В рамките на програмата за научни изследвания ще бъде направено разграничение между методите А, В и С за категорията непазарни услуги.

II.3.1. *CPA M: Образование*

Непазарната продукция на образованието по постоянни цени може да се изчисли чрез показатели за обема на продукцията или чрез методи за ресурсите на входа.

В рамките на програмата за научни изследвания ще бъдат разработени конкретни указания за методите за изчисляване на продукцията в образованието (чрез показатели за обема на продукцията, чрез методи за ресурсите на входа или чрез данни за цените на пазарната продукция).

II.3.2. *CPA N (част): Здравеопазване*

Изчисляването на непазарната продукция в здравните услуги може да се направи чрез показатели за обема на продукцията или чрез методи за ресурсите на входа.

В рамките на програмата за научни изследвания ще бъдат разработени конкретни указания за методите за изчисляване на продукцията в здравеопазването (чрез показатели за обема на продукцията, чрез методи за ресурсите на входа или чрез данни за цените на пазарната продукция). В програмата ще бъдат оценени възможностите за отчитане на измененията в качеството, тъй като това е особено важно за продукцията в областта на услугите в здравеопазването.

II.3.3. *Друга непазарна продукция*

Другата непазарна продукция е в много различни форми. Част от нея се предоставя на отделните граждани (например общественото осигуряване), а друга част е за колективно потребление (например отбраната). Трета част има както индивидуални, така и колективни елементи (например обслужването от страна на полицията, което е прието в ESA 95 да се отчита като колективна услуга).

За услугите, които се предоставят на индивидуална база, могат да се използват показатели за обема на продукцията, което евентуално може да се прилага и за колективните услуги. За всички тези услуги могат да се използват методи за ресурсите на входа. Постигането на сравними резултати ще изисква известна хармонизация на двата метода.

В рамките на програмата за научни изследвания ще бъдат разработени конкретни указания за методите, които трябва да се използват за тези продукти (показатели за обема на продукцията или методи за ресурсите на входа).

ЧАСТ III

ИЗМЕРВАНЕ НА ЦЕНИТЕ И ОБЕМИТЕ СЪГЛАСНО РАЗХОДНИЯ МЕТОД

От страната на разходите БВП е сумата от крайното потребление, брутообразуване на основен капитал и нетния износ.

По отношение на *адекватността на показателите* за дефлиране на стойностите от текущата година или екстраполирането на стойностите от базовата година в страната на разходите могат да се използват следните критерии:

— пълнен обхват на показателя на продукта в дадена категория. Например дали показателя обхваща всички продукти в категорията или само част от тях

- базата за оценяване на показателя. За крайното потребление и за брутообразуването на основен капитал това трябва да са цени на купувач, а не например цени на производител
- показателят трябва да отчита промените в качеството, като това се отразява в изчисленията за обемите, а не в изчисленията за цените
- концептуалната последователност между показателя и понятията в националните сметки.

Тези критерии дават основание за следните общи заключения по отношение на процедурата за изчисляване на измерителите за цените и обемите в различните категории в рамките на разходния метод.

Крайно потребление на домакинствата

Крайното потребление на домакинствата (HFC) следва да се дефилира чрез максимално използване на информацията от ИПЦ, в случай че ИПЦ е адекватен измерител.

ИПЦ е адекватен, когато отговаря на следните критерии:

- индексът обхваща точно тази група продукти или продукт,
- отчита адекватно измененията в качеството на продуктите или продукта,
- изчислява се по цени на купувача включително ДДС,
- концепцията на която е базиран индексът отговаря на тази в националните сметки.

Ако за даден продукт няма ИПЦ, трябва да се прилагат други приблизителни методи. Това може да бъде ИЦП, индексите за експортни и импортни цени или, в някои случаи показатели за обемите. Тези методи са методи В.

Методите С включват използването на показатели, които изобщо не съответстват на въпросните продукти или продукт.

Крайни потребителски разходи на правителството (GFC) и крайни потребителски разходи на NPISHs

За тези категории крайни потребителски разходи могат да се изкажат същите съображения както за изчисляването на непазарната продукция по производствения метод (раздел II.3), тъй като основните компоненти на тези категории са стойностите на стоките и услугите, произведени от общодържавните институции и NPISHs (ESA 95, точки 3.78 и 3.79).

Закупените от сектор държавно управление стоки и услуги, произведени от производители за пазара, и предоставяни на домакинствата — без преобразуване — като социални трансфери в натура, са също част от крайните потребителски разходи на правителството (ESA 95 точка 3.79) и следва да се дефилира с адекватните ценови индекси, които съответстват на тези (пазарни) стоки и услуги.

В точка 3.85 от ESA 95 се прави разграничение между индивидуални и колективни стоки и услуги, предоставяни от държавата. След това разграничение може да се извлече *действителното крайно потребление*. Този начин на представяне на сметките не създава съществени проблеми по отношение на изчисленията в постоянни цени.

Брутообразуване на основен капитал

За брутообразуването на основен капитал (GFCF) методът А е използването на индексите на действителната инвестиционна цена. Такъв един индекс трябва да отговаря на следните критерии:

- индексът обхваща точно продуктите или продукта,
- отчита адекватно измененията в качеството на продуктите или продукта,
- изчислява се на база цени на купувача, включително неprisпадащия се ДДС,
- концепцията на която е базиран индексът съответства на тази в националните сметки.

На практика в този случай често се използват ИЦП, което е метод В, ако не се преоценят спрямо цените на купувач. За ИЦП за някои специфични продукти важат забележките в раздел II.2 включително задачите за програмата за научни изследвания.

Изменения в запасите

Важното тук е запасите да се дефилират отделно и независимо от останалите пера и да не се изчисляват като остатъчно перо при изразяване в постоянни цени.

В точка 10.56 от ESA 95 се посочва, че запасите по постоянни цени могат да се изчисляват чрез дефилиране поотделно, а постъпилите и излезлите количества — чрез подходящ ценови индекс. В случаите, когато измененията в обемите и цените на запасите не са особено големи, като алтернативен метод може да прилага пряко дефилиране на измененията в запасите със среден ценови индекс за годината.

Съществуват четири вида запаси (ESA 95, точка 3.119):

- материали и доставки; прилагат се същите принципи както при дефлирането на междинното потребление в раздел II.2
- незавършено производство; тази категория ще бъде проучена чрез научната програма
- готова продукция; тези продукти могат да се дефлират чрез ИЦП по основни цени
- стоки за препродажба; остойностяват се по цената на закупуване, за която ИЦП често е добър показател.

Научната програма следва да разгледа и въпроса за печалбата на холдинга.

Придобивания минус продажби на ценности

Този въпрос трябва да бъде разгледан в рамките на научната програма.

Износ и внос на стоки и услуги

Този въпрос трябва да бъде разгледан в рамките на научната програма.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ПРЕХОДНИ ПЕРИОДИ

Преходни периоди към принцип 3

Страна	До
Ирландия	2004 г.
Португалия	—
Дания	2000 г. (през 1999 г. базовата година ще бъде 1990 г.)
Финландия	2005 г.
Нидерландия	—
Италия	2003 г.
Германия	2005 г.
Белгия	—
Обединеното кралство	2003 г.
Франция	—
Испания	2003 г.
Гърция	—
Швеция	—
Люксембург	—
Австрия	2005 г.